Timişoara, 1895. Anul II. Nr. 244. Vineri în 3 (15) Novembre.

DREPTATEA

Apare în fie-care ḑi de lucru la amiaḑi.

Preţul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci). — **Numeri singuratici 5 cr. — Tacsa de inserţiuni:** 1 cm. □ 1 cr., plus 30 cr. timbru. — Toate abonamentele şi tacsele se plătesc în Timişoara.

Redactor responsabil: **Adrian P. Deseanu.**

Redacţiunea şi Administraţiunea: Timişoara, cetate, strada Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse), Nr. 41.
Telefon (linia de stat Viena, Budapesta, Arad) Nr. 4.

Wie heisst?

Timişoara, 15 Novembre n.

(x) Ecce erá liberalismului maghiar! Un comentar scurt, dar' pentru surprinderile de cari mereu avem parte, graţie onorabilor de la putere, e destul de lung şi la înţeles.

Onorabilii sunt atât de prevenitori, ca ḑilnic se ne prepareze surprinderi. Aşa de esemplu astăḑi stăm în faţa unui nou act, nou atât în privinţa chronologică cât şi prin caracterul sĕu »modern«-liberal.

Ministrul cultelor şi al instrucţiunei publice şi-a fost pus de gând se reformeze cestiunea învĕţămĕntului public. Astăḑi dl Wlassics e în »plăcuta« şi »fericita« posiţiune de a subşterne spre sancţionare coroanei lista consilierilor pentru consiliul ministerial al instrucţiunei publice. Şi că dnul *Wlassics* dă doveḑi elocuente despre spiritul sĕu reformatoric, ne putem convinge, dacă privim lista substernută:

Kleinmann Móricz, *Alexander* Bernát, *Becker* Mánuel, *Steiner* Zsigmond, *Weisz* József, *Goldzieher* Náczi, *Morgenstern* Henrik, *Sonnenfeld* Móricz, *Steiner* Számi, *Führer* Náczi, *Bein* Károly şi *Pauer* Imre (vestitul plagiator).

Abia ḑile ne despart de la »istoricul« fapt al recepţiunei jidanilor, şi deja vedem **„lumea nouă“** pe deplin inaugurată:

Un magnat, un conte maghiar e silit a-şi părăsí fotoliul ministerial, ca se facă loc jidanului Darányi.

Ministrul de *culte* şi instrucţiune publică cercetează un oraş provincial, unde unui înalt demnitariu bisericesc catolic îi rĕspunde numai aşa din spatele calului, ear' rabinerului jidovesc îi face visită.

Coroanei i-se subşterne spre sancţionare lista de mai sus a membrilor consiliului instrucţiunei publice, în care nu se află nici un unic creştin!

Va se ḑică consilierii în reformele viitoare culturale şi în afacerile instrucţiunei publice sunt — jidani.

Bravo »lume nouă«! Bravo patriotism maghiar!

Aşa dară de aici înainte în afacerile şcolare ale confesiunilor istorice creştine vor avè se opineze şi se delibereze urmaşii şi consângenii — celor ce au restignit cândva pe Christos.

In cât pentru noi, cari nu ne-am trezit încă din »deliciile şi plăcerile« lumei vechi, aceasta schimbare a »constelaţiunei jupâneşti a lumei celei noue« puţin ne impresionează.

O ştim prea bine, că în favorul învĕţămentului nostru naţional-confesional jupânii »lumei noue« nu au se se frămĕnte, de cumva nu în »sens patriotic«, dar' nu mai puţin ne este cunoscut, că matadorii »lumei vechi« în ceea-ce priveşte sfera lor de activitate, pe acest teren, în favorul nostru nimic n'au făcut. Apoi mai puţin de atâta nici »jupânii« n'o se poate face.

Ne ocupăm însĕ cu »impertinenţa« aceasta după-cum o timbrează »Hazánk«, mai mult spre a ilustrá efectul moral al archi-liberalismului maghiar, ajuns prin dragostea încuscrirei jidano-maghiare.

Rodnică încuscrire. Amorul lor abia consumat de câteva ḑile, trăieşte încă ḑilele de miere, şi eată că a şi eşit la lumina ḑilei: *Fĕtul.* Un monstru, de care nu se va îngrozí nime mai puţin de cât noi, şi nime mai mult de cât maghiarii genuini.

Puţin înainte de asta cu câtă emfasă şi fudulie se provocau maghiarii la numirea de *„ţară a stei Mărie“* a Ungariei; erá un timp când stindardele lor de rĕsboiu — ba chiar monedele lor purtau emblema Preacuratei.

Astăḑi?

Wie heisst?! Astăḑi încă se pot provocá la aceeaşi patroană, căci patronii de aḑi ai ţĕrei sunt doară stranepoţii conaţionalilor de odinioară ai numitei patroane!

Stări triste pentru maghiari — dar' prevĕḑute.

Pe noi însĕ puţin ne mişcă prevĕḑutele perderi morale ce le vor îndurá maghiarii genuini. Cu toate acestea nu putem negá, că nu suntem cuprinşi de un sentiment oare-care. Este sentimentul ce te cuprinde, când veḑi, că pe acela care de atâtea-ori te-a nedreptăţit şi te-a lovit, cum îl sugrumă »dragostea« celui favorisat de dînsul în detrimentul tĕu propriu.

„Cronică politică din România.“

(Sub acest titlu a apărut în ḑilele acestea un interesant pledoariu al causei române, eşit în limba franceză din condeiul distinsului president al Ligei. Mulţămită măgulitoarei atenţiuni a domnului president, suntem în posiţiă de a'l dá în cele următoare în traducere română.)

Jurnalele maghiare continuă a face mare cas din graţia acordată prin regele Ungariei condamnaţilor politici din monstruosul proces de la Clusiu.

Că această graţie a fost iniţiată prin întrevenirea regelui Carol I al României în urma întrevederei împĕratului la Ischl, ori că a fost solicitată de Bánffy din propriul sĕu îndemn, rĕmâne un punct de controversare de tot irrelevant, ori-ce ar ḑice jurnalele din Budapesta.

Cu totul alta e întrebarea.

Guvernul maghiar în ajunul faimosului milleniu află de folositoriu a dá o însemnătate *actului umanitar* al graţiei, acordată de regele, condamnaţilor din Clusiu; aceasta e admisibil, dar' însaşi aceasta graţie nu ne spune oare, că condamnarea Dlor Dri Raţiu, Lucaciu şi Coroianu şi a celorlalţi douĕḑeci a fost un act de o barbară nedreptate.

Şi apoi de altcum eu nu vĕd în ce, şi cum cestiunea naţională în esenţă ar fi resolvată prin agraţiarea condamnaţilor. Procesul din Clusiu e un *episod,* dar' nu intenţiunea agitării celor trei milioane de români din Ungaria. Şi apoi ştie fie cine, că prin condamnarea şefilor acestei mişcări prin faimoşii judecători maghiari, cestiunea nu e resolvată.

Graţia care s'a acordat, fără de a fi fost solicitată, nu schimbă de loc situaţia intolerabilă în care a adus şovinismul maghiar pe diversele naţionalităţi, cari constitue regatul Stului Stefan. Chiar agraţiaţii au spus'o aceasta prin vocea jurnalelor lor.

Nime nu dubitează în aceea, că Dl Bánffy nu crede, că prin actul de *graţiă* ar fi aflat un mijloc escelent de a calmá indignaţia escitată în toată Europa prin necualificabilul proces de la Clusiu. Europa întreagă a condamnat barbara procedură a judecătorilor maghiarii, şi nimic alta, de cât mijloace liberale, îndeplinite prin guvernul din Budapesta în interesul maghiarisării naţionalităţilor române şi slave din Transilvania, Banat, Slavonia şi Sêrbia.

Acum de curĕnd am arĕtat şi eu în conferinţa interparlamentară din Bruxella monstruositatea acestei proceduri. A agraţiá pe condamnaţi din prin prinsorile infecte din Seghedin şi Vaţ, a telegrafá această graţiă *urbi et orbi,* ar fi un mijloc de a face lumea cultă se creadă, că guvernul maghiar şi-a schimbat sistemul faţă de naţionalităţi, şi a o asigurá, că milleniul va fi celebrat în mijlocul bucuriei şi al binecuvĕntării lor.

Am lăsat se treacă câteva sĕptĕmâni de la pretinsa *graţiă* şi eşirea din temniţă a şefilor mişcării române. Aceasta am făcut-o fiind în credinţa, că Dl Bánffy nu se va oprí la signatura actului de graţiă, ci convins fiind, că acest act nu va liniştí agitaţia română şi slavă din regat, dînsul va profitá de eliberarea şefilor români şi va regulá diferinţele ce esistă între Maghiari şi naţionalităţi prin o manieră ecuitabilă pentru toată lumea.

Speranţă deşeartă! Timpul trece, milleniul se apropie ... Nici cel mai mic semn de veritabilă pacificare. Ba din contră: jurnalele maghiare încep earăşi a vorbí de mĕsuri severe, ca astfeliu se 'mpingă guvernul în contra naţionalităţilor. Trebue se ve spun oare, că însaşi graţia acordată nu s'a estins la toţi cei condamnaţi în procesul memorandului. Temniţele, da faimoasele temniţe maghiare păzesc încă şi acum condamnaţi politici români. De asta-dată voiu amintí numai pe dl Branisce, directorul jurnalului „Dreptatea“ din Timişoara, care a fost condamnat pentru-că a susţinut *memorandul* presentat împĕratului-rege. Dl Branisce, doctor în filosofiă, escelent scriitoriu, directorul unui jurnal recunoscut prin moderarea sa, este *uitat* într'o celulă infectă din Vaţ, până când presa maghiară bucină atât de mult graţia.

Şi tot aşa ca dl Branisce se află şi alţii cam ḑece la numĕr condamnaţi pentru-că au susţinut memorandul sau pentru-că şi-au manifestat simţemintele de recunoştinţă faţă de martirii închişi în Seghedin şi Vaţ.

Până când resultatele faimoasei agraţieri sunt de asemenea natură, trebue oare, ca noi se tăcem şi se aşteptăm?

Ne place a crede, că presa franceză, atât de humanitară, atât de generoasă pentru cei apăsaţi de despotismul maghiar, va luá cuvĕntul şi va ḑice guvernatorilor din Budapesta: „Graţia nu fineşte de loc procesul pe care voi l'aţi intentat naţionalităţilor din ţeara voastră, cari constituesc majoritatea poporaţiunei.

Se mergem, Dle Bánffy, un pas mai departe în adevĕratul înţeles al pacificării naţionalităţilor, daţi-le aceleaşi drepturi constituţionale pe care le daţi maghiarilor; respectaţi şcoalele, bisericile şi limbile lor ... Aceasta e singura manieră care ne-ar face se vedem în anul 1896 o Ungariă civilisată, deamnă de stima şi admirarea lumei civilisate.

*

Eu am ḑis odată şi o ḑic şi acum, că la Ischl n'a fost signat nci un tractat prin care România s'ar fi lipit de tripla alianţă. Că în România nu se află nici un partid politic devotat Rusiei, nu e de mirat acum după ingratitudinea acestei puteri faţă de România, carea prin bravura şi devotamentul sĕu de la Plevna a mântuit armata rusească şi pe împĕratul sĕu de un desastru groaznic. Dar' de aici de loc nu putem susţinè, că nu se află în România oameni de stat destul de înţelepţi de a nu provocá Rusia prin întrarea ţerei lor în tripla alianţă.

Conduita politică a mult regretaţilor şefi ai partidului liberal Ioan Brătianu şi Kogălniceanu n'a autorisat pe nimenea se susţină o astfeliu de teză. Brătianu şi Kogălniceanu au fost convinşi, că micul nostru regat trebue se susţină cele mai bune relaţiuni faţă de toată lumea, şi pentru aceasta trebue se fim neutrali cu armata.

Retragerea cabinetului conservativ, sub al cărui timp Maj. Sa Regele a făcut visita la Ischl, şi venirea la putere a cabinetului naţional liberal, a partidului, care nici-odată nu a fost condus de Kogălniceni şi Brătieni, după părerea mea politică atâta înseamnă: *a menţinè cele mai bune relaţiuni cu toate puterile din Europa şi neutralitatea armatei.*

Dar' durere! Aceasta e mai mult de cât posibilă neutralitate, dacă ea nu se poate apĕrá prin mijloacele proprii. Sviţera şi Belgia sunt ţeri recunoscute de către puterile mari ca

neutrale, și totuși care nu sunt și ele obligate a suportá budgete atât de grele pentru armată?

Dacă nu de atare e esplicarea ce este a se dá ultimei crise ministeriale, urmată de venirea la putere a liberalilor, atunci cum vrea cineva sě ni-o esplice?

După constituțiune, cabinetul Catargiu, care aveá o mare majoritate în parlament, ar fi trebuit sě continue cu administrarea țerei până când nouele alegeri parlamentare ar fi dat majoritatea partidului liberal național.

Maj. Sa Regele a purces în alt mod. El a cugetat, că ar fí periculos a așteptá venirea la putere a oposiției prin întoarcerea constituțională a roții. Țeara se va dedá bucuros cu decisiunea regală, căci ea — țeara — nici-odată nu a iubit administrațiunea reacționară a Dlui Catargiu și a multor colegi de ai sěi. Majoritatea țerei e liberală.

Aceasta majoritate nu e simplaminte numai liberală, ea e și națională, adecă aceasta majoritate nu poate priví fără interes la ceea ce se petrece în Ungaria, unde se află trei miloane de frați apăsați de sistemul guvernamental din Budapesta.

Noul cabinet român, al cărui președinte e Dl Sturdza, același cabinet, care în anul din urmă s'a unit cu mine spre a acusá cabinetul Catargiu, că nu face nimic în favorul fraților nostri de preste munți, nu poate sě nu fie un ministeriu naționalist. Ori se poate oare, că nota caracteristică a ministeriului ce depune jurămêntul de fidelitate pre când eu scriu aceste șire — se poate sě fie, cum se presupune, că acest ministeriu sě fie dintrě acelea, cari sě sacrifice interesele naționale ale Românilor pentru tripla alianță? Noul ministeriu nu cere mai mult de cât a trăí în pace și vecinătate chiar cu Ungaria, ca Dl Bánffy sě pacifice românii și slavii din țeara sa, și totul va merge cât se poate mai bine.

V. A. Urechiă.

Austro-Ungaria.

Limbă „cultă“. Cetim în „Telegr. Rom.“ următoarea notă a consistoriului archidiecesan:

Nr. 6596 Plen. 1895.

Notă.

Se aduce la cunoștința tuturor oficiilor parochiale și protopresbiterale din archidiecesă spre știre și conformare, că după ordinul Dlui Ministru r. u de esterne și al Dlui Ministru r. u. de culte și instrucțiune publică ddto 21 Septembre a. c. N. 2189 Pres. în corespondința oficială cu representanții nostri din străinătate se întêmplă adese-ori împedecări, căci scriindu-se adresele împreună cu locul destinațiunei numai în limba maghiară și suficsele acesteia „ban ben“ ș. a. confundă pe oficiile postale din străinătate și causează și întârdieri.

De aceea se dispune, ca adresele de feliul acesta, și cu deosebire însemnarea locului, unde trimiterile sunt adresate, sě se scrie și în limba francesă.

Străinătate.

Destăinuiri referitoare la „revista“ lui „Regierungsbote“. (K ö l n, 13 Novembre.) „Kölnische Zeitung“ de eri raportează următoarele: Consilerul de stat *Posdujak, director al biroului telegrafic rusesc, este dimis din post.* Împregiurarea aceasta se aduce 'n legătură cu mult comentata telegramă a foaiei oficiale, trimisă biroului de corespondență Wolf, despre a cărei espedare se dice, că *Posdujak* n'a știut nimic. Și de altcum s'a constatat, că Posdujak nu mult a știut despre activitatea biroului telegrafic. Critica asupra politicei engleze a tory-lor, apărută în partea neoficială a foaiei oficiale, provine afirmative de la ducele *Uktomszkij,* care de present lucră la foaia oficială, a cărei conducere de la 1 Ianuariu 1896 o va luá asupra-și.

Turburările din Turcia. (T i m i ș o a r a, 15 Novembre.) „Neue Fr. Presse“ ce ne sosì a seară aduce următoarea știre importantă:

„La iniciativa Austro-Ungariei întrě marile puteri decurg pertractări *spre a se ajunge la învoieală comună cu privire la evenimentele din Turcia.* Pertractările decurg favorabil și vor conduce de sigur la scopul dorit. Pactul este îndreptat mai ales într'acolo, *ca nici o putere sě nu întreprindă în Orient nimic de capul seu, și ca ori-ce pas sě poată fí întreprins numai după ce puterile au luat cunoștință prealabilă despre el.*“

Toate puterile europene au luat hotărirea ca sě trimită năi de resbel în apele levantine, spre Turcia. Austria încă a trimis 4 năi spre Dardanele. Vocile guvernamentale susțin, că aceste năi nu ar ave nici o menițiune resbelică, dar' cine poate crede asta? Că situațiunea e gravă, asta nu numai că nu o neagă, ci o recunosc chiar pe față toți representanții puterilor din Constantinopol, cari s'au unit în părerea de a întreveni unanim pre lângă Poarta otomană, ca sě-și încoarde toate puterile spre a restabilí ordinea și liniștea în Constantinopol și în provinciile resculate.

(C o n s t a n t i n o p o l, 14 Novembre.) În sferele politice turcești, mai ales în celea din apropierea sultanului, *discursul lui Salisbury a produs mare deprimațiune,* fiind-că premierul englez a vorbit quasi în numele Europei, și fiind-că se presupune positiv, că *tripla alianță va spriginí potitica Angliei* chiar și când Rusia și Francia ar ajunge la învoieală nemijlocită cu privire la Turcia.

Guvernul turcesc e convins, că în casul unui resboiu numai dînsul poate perde. Poarta însě pre lângă cea mai bună voință nu e în stare sě restabiliască ordinea. Fanatismul musulman in provinciile din Asia-mică a erupt în toată puterea, ear' revoluțiunea armeană în partea nordică a Siriei a luat dimensiuni atât de mari, în cât ar fi lipsă de *luni de ḑile spre a restabilí și aici ordinea.*

Influința partidului turcilor tineri crește din di în di. *Sultanul însuși nu-și mai crede în siguranță tronul.* Poliția persecută fără milă partisanii acestui partid, dar' resultatul e, că spiritele tot mai mult se înverșunează.

Afacerea lui Stambulov în sobranià. (S o f i a, 14 Novembre.) Comisiunea parlamentară investigătoare în afacerea lui Stambulov și-a presentat deja sobraniei raportul. Din acesta reeasă, că Stambulov — ce-i drept — s'a ingerat des în mersul pertractărilor judițiare, și une-ori a prescris chiar și sentința, dar' cu privire la celelalte acuse josnice, că ar fi desanorat fetele tinere cu duzina, ar fi schingiuit și bătut oameni și că ar fi dilapidat milioane de floreni din vistieria statului, — *nici o singură dovadă nu s'a putut aflá,* de și comisiunea lansáse apel la toată țeara, ca sě vină cu acuse contra marelui patriot bulgar.

Dieta de la Budapesta.

Camera deputaților.

— Ș e d i n ț a d e l a 13 N o v e m b r e n. —

În ședința aceasta se continuă desbaterea budgetului. Mai întâiu *Várady* Károly vorbește despre iregularitățile și abusurile de la alegere. Propune un project în înțelesul căruia camera în tot anul sě provoace guvernul, ca sě-și deie seamă despre numěrul alegětorilor.

Vorbește apoi *Ugron* Gábor, critică guvernul dar' mai ales liberalismul fals al lui. Se înțelege că toate le face din interes de partid. Nu primește budgetul. Zelenyák, deputatul partidului poporal, protestează în contra prigonirilor pornite de guvern în contra partidului sěu, și dice, că un guvern ca acesta nu merită sě i-se voteze budgetul. Interpelări. *Hock* János interpelează pe ministrul de interne cu privire la abusurile din Csongrád. *Helley* János face interpelare cu privire la bașbuzuciile din comitatul Selagiu. Apoi contele *Apponyi* interpelează tot pe ministrul de interne cu privire la abusurile ce s'au făcut la alegerile de oficiali din Nográd, și cere sě cerceteze și sě apere voința alegětorilor față de presiunile guvernului.

Președintele dice, că va comunicá tristele interpelări cu ministrul de interne.

Ș e d i n ț a d e l a 14 N o v e m b r e.

La ordinea ḑilei: Budgetul millenar.

Primul orator dintrě guvernamentali *Papp* Géza pledează în favorul budgetului.

Contele *Batthyányi* Tivadar primește budgetul, însě accentuează, că nu are încredere în guvern.

Pulszky Ágost dice, că în decurs de treiḑeci ani opozițiunea tot din unul și același punct de vedere atacă budgetul. Se miră: cum de se poate imputá neactivitate acelui partid, care în decurs de patru ani atât de mult a lucrat. Constată apoi, că de la Tisza până la Bánffy toți ministrii-presidenți au știut sě scutiască ideia de stat maghiar. Votează budgetul.

Corespondență.

Almaș, 30 Octombre st. v.

(Alegerile municipate în cercul Bozoviciului.)

Credênd, că pentru onoratul public român nu vor fí fără interes mișcările din cercul pretorial al Bozoviciului, referitoare la alegerile de representanți comitatensi, îmi permit a descrie pe scurt decurgerea atinselor alegeri, cum s'au petrecut acelea aici pe la noi.

Cercul pretorial al Bozoviciului este împărțit în trei cercuri electorale, cu sediile de alegere în Bozoviciu, Dalboșeț și Prigor; toate comunile aparținětoare acestor cercuri — cu escepțiunea comunei Ravenszka și Sumicza — sunt locuită de alegětori curat români, căci susatinsele două comune abia numěră până la 30—40 alegětori bohemi, prin urmare așteptarea noastră erá, că acum după atâta probă și după atâte sbuciumări, cel puțin aici întrě noi sě putem face alegeri corespundětoare intereselor noastre, fără a fi jiguiți și conturbați în drepturile noastre.

Dar' străinii nu ne lasă 'n pace și s'au strěcurat pe toate terenele întrě locuitorii români, folosindu-se de cele mai josnice mijloace pentru a demoralisá și a atrage poporul blând de la drepturile sale, cele mai naturale, aducênd în conbinație tot feliul de venituri, spre a-și creá loru-și teren, și sě fie siguri de esploatarea sudorii acestui popor modest și încă nededat

---

Foișoara „Dreptății“

Lombroso despre invențiunii.

Lombroso cunoscutul psiholog italian meditează asupra unor lucruri interesante publicate într'un articol al lui „Contemperany Review“.

E interesantă — observă Dl Lombroso — esaminarea enormelor invențiuni, pe cari noi le ținem de noue, pe când ele de faptă sunt vechi. Așa bětrânii cunoștiau parafulgerul, sau cel puțin modul de a conduce electricitatea. Soldații celți în timp furtunos se aruncau la pămênt, aprindeau câte o făcliă și apoi înfigeau în pamênt sabiile lor cu vêrful în sus. Adese-ori tresniá în vêrful sabiei și de aici electricitatea erá condusă în apa din apropiere fără ca vre un ostaș sě fie vulnerat.

Așa se vede, că și romanii cunoșteau parafulgelul, care mai târḑiu s'a dat uitării. În turnul cel mai 'nalt al cetăței Duino, zidită pe malul mărei adriatice, încă din timpurile străvechi erá întărită o rudă de fer, care arětá apropierea viforului. Un ostaș locuiá în turn, care, de câte-ori observá apropierea orcanului, atingeá din când în când ruda de fer cu vêrful lancei. La cas de ar fí pocnit vre o schinteie pe vêrful sabiei și rudii, erá un presemn sigur, că viforul se apropiă, deci începeá sě trăgă clopotele, ca sě facă atenți pescarii.

Papa Silvestru al II (căruia i-se atribue întroducerea literelor arabice și a orologiului cu pendul în Europa), în secolul al X-lea a aflat un mijloc, prin care oamenii se puteau scutí la câmp contra tresnetului. Acest mijloc constá din mai multe prăjini înplântate în pamênt, în vêrful cărora erau întărite bucăți de fer.

Francia deja în 1662 aveá omnibusuri. Romanii săpau fântâni artesice și pe deșerturile Saharei. Șesurile Libanului și ale Palmirei erau udate în mod artificial, și aḑi dau de urmele acestor fântâni și canaluri.

Papin, fisicul și matematicul francez, (fost profesor de matematică 1666—1707 în Margburg) vorbește în „Journal des Savants“ despre un esperiment făcut de un prietin al sěu cu numele Wilde. Acel esperimentă merită atențiunea. Wilde solicitá prin acest instrument desvoltarea repentină a bobocului în floare.

Acest secret constá din prepararea îndestul a pămêntului. Acest secret nu a voit nici odată sě'l descopere. Cura de massagiu încă e foarte vechiă; Romanii deja o cunoștiau. Paracelsus vorbiá în foaia sa „Opera Medica“ despre cura homeopatică.

Natura însași — observă — ne arată și ne ilustrează prin esemple, că materiile se caută și se doresc reciproc.

Și Polibius (renumitul istoric grec, născut în an. 204 a. Chr.) amintește despre curarea homeopatică, tot-odată și Avicenna (renumitul doctor arabic pe la anul 1000) vorbește despre folosirea arzenicului în cuantități minimale. Mireppus folosiá în contra frigurilor arzenicul tot în cuantități mici.

În China s'a preparat hassis, pre cum și un medicament pentru alinarea durerilor corporale cu 200 ani înainte de calcularea timpului nostru calendaric. Arabii tot astfeliu folosiau aloe și camforul ca și noi.

Oglinda erá încă în anii 500 cunoscută, ceeace o demustră și împregiurarea, că în ruinele orașului Pompei încă s'au aflat remășițe, cari sunt depuse în museul din Neapole.

Galland (orientalist și numismatic francez) în an. 1665 'și formá o teorie despre centrul creerului, că adecă în partea de dinainte a creerului ar fí cuibul fantasiei, centrul lui ar fí al minței, și în partea din urmă ar fí cuibul talentului. Aristoteles observă, că apa de mare se poate bè prin evaporare.

Grecii folosiau pancer țesut de lână sau pănză . . . . . . așa numitul „pilema“, care erá așa de des țesut, în cât nici cele mai ascuțite săgeți nu puteau străbate printr'însul. Secretul acestui pancer nu noi l'am descoperit. Chinezii deja pe la an. 1200 veniseră la ideia sě zidiască case de sticlă. Celții aveau deja în Wels edificii construite din sticlă, și tot-odată și locuitorii din Siam, cu secli mai nainte, posedeau case tot din acest material.

Sistemele de canalisare, prin cari Lombardia și Anglia deveniseră fructifere, erau deja cunoscute încă de pe timpul lui Vergilius. Chinezii posedeau multe alte invențiuni, cari erau considerate mai târḑiu de noi.

Toate aceste — observă în fine Lombroso — isvoresc de acolo, că tot ce-i nou naturalminte urim, cu tot prețul voim sě evităm și concedem numai trebuințelor absolute, argumintelor convingětoare și obiceiurilor tocite în decursul timpurilor.

C. M.

cu rafinăria şi falsitatea organelor administative; apoi pe lângă aste jurstări s'a produs următoriul resultat de alegere:

În cercul D a l b o ş e ţ u l u i:

Iuliu *Klein*, vice-notariu comitatens; Vasilie *Petrovici*, esactor comitatens şi Nicolae *Oberşterescu*, primariu în Lapuşnic.

În cercul B o z o v i c i u l u i:

Iuliu *Novac*, advocat în Bozoviciu; Ladislau *Balogh*, notariu în Bania; Craia *Cuzma*, primariu în Rudaria şi Ioan *Cenda*, primariu în Bania.

În cercul P r i g o r u l u i:

Iosif *Câmpian*, preot în Prigor; Dr. Traian *Badescu*, secretariu episcopesc în Caransebeş; Vasilie *Popovici*, preot în Pătaş şi Zaharie *Miulescu*, primariu şi comerciant în Pervova.

Pre cum se poate vedè din numele şi ocupaţiunea individilor mai susnumiţi, organele administrative dimpreună cu subalternii lor au conlucrat din rěsputeri a scoate din urna alegětorilor astfeliu de indivizi, cari urmăresc principiile aşa dise: guvernamentale, şi numai în cercul Prigorului s'a adevěrit constanţă, unde bravii prigoreni nu s'au lăsat seduşi.

x. x.

Caransebeş, 1 Novembre v.

(Înmormêntarea căpitanului Popoviciu.)

Înmormêntarea regretatului căpitan ces. şi reg. Ioan *Popovici* a avut loc astădi după amiadi între oarele 3 şi 5. Actul înmormêntării a fost deplinit cu mare solemnitate. A pontificat P. C. S. Părintele Archimandrit Filaret Musta asistat de preoţimea locala, părintele Şandru şi protodiaconul Dr. Badescu. Rěmăşiţele pământeşti ale scumpului defunct au fost petrecute la locul de odihnă de numěroase corporaţiuni şi însěmnat public caransebeşan şi de prinprejur. Afară de miliţia prescrisă la asemenea ocasiuni au participat la înmormêntare P. S. S. Părintele Episcop diecesan Nicolae Popea, membrii consistoriului, elevii şi profesorii institutului pedagogic-teologic. Representaţiuni au fost din partea comunităţii de avere, a Casinei române, a Reuniunei de cântări, a magistratului, etc. Cosciugul a fost încărcat de cununi frumoase; dintrě acestea merită amintire cununa comunei bisericeşti, la care atêrna un frumos tricolor românesc.

Actul divin s'a sěvêrşit în biserica de la morminţi. În decursul acestui act P. C. S. Părintele Archimandrit F. Musta a ţinut o frumoasă cuvêntare, în care schiţează vieaţa şi activitatea rěposatului. La mormênt asemenea a ţinut o vorbire senatorul prim al magistratului; DSa a arětat activitatea defunctului ca cetăţean al Caransebeşului.

Dumnedĕu se aşede sufletul popularului *Taica Iova* în corturile drepţilor, ear' numěroasei lui familie sě-i dee putere, ca se poată suporta această lovire a sorţii!

Haţeg, 13 Novembre n.

Onorată Redacţiune!

Îmi permit a Ve aduce la cunoştinţă unele întêmplări de pe la noi, pe cari vě rog a le publică în preţuitul DV. diariu.

În 9 l. c. la oarele 11 din di, în urma unui morb repentin a încetat din vieaţă fostul nostru vicariu foraneu greco-catolic *Ioan Ianza*. Defunctul a fost un bărbat zelos al bisericei şi şcoalei româneşti unite. Înmormêntarea s'a făcut în 11 l. c. La înmormêntare a pontificat Reverendisimul Domn Beniamin Dĕnsuşan, canonic-cancelar în Lugoşiu, apoi R. D. Ioan Madincea, canonic-prebendat, mai departe R. D. Abel Pop Bociat, protopopul Ulpiei-Traiane, diacon Nicolau Zugrav, actuariu în cancelaria diecesană, şi aproape toţi preoţii din districtul vicarial şi din protopopiatul Ulpiei-Traiane. Cuvêntarea funebrală — un panegiric clasic — a ţinut'o protopopul Ulpiei-Traiane. În cuvêntarea sa dl protopop înşiră pe scurt vieaţa şi meritele defunctului, apoi desvoaltă datorinţele preotului şi mai ales ale preotului român, pe care defunctul bine l'a representat. La mormênt a ţinut o frumoasă vorbire bravul şi tot-odată mult respectatul învěţătoriu-dirigent al şcoalelor — fost grăniţereşti din Haţeg, Paul Oltean.

Defunctul s'a născut în 1836 în Blaşiu. Studiile gimnasiale le-a făcut în Blaşiu. Cele teologice în Blaşiu şi în seminariul catolic din Alba-Iulia. A fost chirotonit în 1862. A fost administrator parochial în Ploşca-baia 2 ani. Apoi protopop în Ulpia Traiană (Grădişte) până la 1885, apoi vicariu foraneu în Haţeg până acum.

*

Consistoriul episcopesc din Lugoş luând în considerare oficiul greu vicarial îndată a şi denumit în locu-i pre Reverendisimul Domn Nicolau Nestor fost secretariu episcopesc.

Nici nu se îngropase încă vechiul vicariu, când esmisul Consistorial R. D. Beniamin Dênsuşan canonic, prin actuarul diecesan Dl Nicolau Zugrav dă cetire literilor consistoriale, prin cari se introduce noul vicariu. Noul vicariu e om tiner; dar' bărbat cu cunoştinţe estinse, fiu credincios al bisericei şi naţiunei sale, S'a născut în 1858 în satul Întrĕgalde, comit. Alba-inferioară. Studiile gimnasiale şi-le-a făcut în Blaşiu. Cele teologice în seminariul central din Pesta. A fost chirotonit în 1885. A fost în cancelaria diecesană actuariu, archivariu şi vice-notariu consistorial 4 ani, apoi paroch în Nevrincea 1 an, şi de la 16 Ianuariu 1889 administrator protopopesc al districtului Cugir cu residenţa în Orăştie, de la 1892 secretariu episcopesc şi notariu consistorial, ear' în 10 l. c. fù denumit de vicariu. Îi dorim vieaţă lungă, ca se poată servi bisericei şi neamului sěu.

Vicariul a murit, trăească vicariul.

Corespondentul.

Cronică.

Timişoara, 15 Novembre n.

Demonstraţiune anti-austriacă. Mai alaltăeri s'a înmormêntat la Praga omladinistul *Cièek*, care s'a sinucis. La înmormântare au luat parte vre-o 10,000 de omladinişti. Când sicriul a fost scos din casă spre a fi aşedat în trăsura mortuară, socialiştii au sărit la sicriu, voind că ei înşişi sě-l ducă pe umeri până afară. Poliţia însě, care erá recuirată în număr mare, s'a întrepus. Înaintea sicriului mergeá o damă îmbrăcată 'n negru,ducênd o perină pe carea erá aşedată o cunună de spini. Când a pornit conductul, poporul adunat în neîntrerupte strigări de „slava" l'a petrecut până afară, unde, după ce cununa de spini a fost aruncată în mormênt, cei coadunţi au intonat un cânt de lesă majestate. Poliţia a întrevenit, a fost însě primită cu petrii şi bolovani. Mai mulţi au fost răniţi; s'au întêmplat mai multe deţineri.

Prima căsătorie civilă în Chisdia. Ni se scrie: În 10 al l. c. n. s'a încheiat la noi prima legătură civilă între Avram Nicula şi Sofia Juca. De oare-ce însě mirii s'au presentat numai cu doi martori şi îmbrăcaţi de tot simplu, dumnialui Domnul matriculant nu a voit sĕ le facă contractul, ci i-a făcut să aştepte de la 4—7 oare, credênd, că astfeliu întârdiindu-se tare, nu se vor putè cunună la biserică. Dar' s'a înşelat dumnialui, căci preotul i-a cununat şi atunci. Preotul nu a închis uşile bisericei, cum le închide matriculantul Eck, la cancelaria dînsului, dinaintea poporului care-l nutreşte. — După cum ne spune corespondentul nostru, Dl acesta e foarte neruşinat. El scoate oamenii afară, dacă acestia cer sĕ le facă câte o scrisoare. Aşa în 7 Nov. a scos din cancelaria sa pe Parteniu Ciasiciu, pentru-că acesta a cerut nişte date pentru notariul public. În diua de s. Dimitrie a ţinut judecată cu poporul chiar sub timpul sântei liturgii.

Raţă cu trei picioare. Un preparator din Viena, a nume Adalbert *Kuncz* a cumpĕrat din piaţa de galiţe o raţă, cum nu fie-care iubitoriu de cărnicică răţească poate cumpĕră. Raţa cu pricina se deosebeşte de celelalte raţe prin simplul fapt, că are trei picioare. Cele două picioare ordinare sunt normale, dar' al treilea, care îşi are sediul cam cătră coadă, numĕră cu unul mai multe degete, recte ghiare, şi cu una mai multe peliţe de 'notat. Raţa trăieşte şi — după cum se spune — gâgăie voiasă prin locuinţa preparatorului ca şi când şi ea ar fi raţă ca raţele.

Cu ce sě se producă maghiarii la esposiţiunea milenară? — C u u n c u i b d e v e s p i! Parol! Aşa se scrie în „Bp. Hirlap". În preparatoriul museului naţional se prepară un uriaş cuib de vespi pe seama pavilionului silvanistic al esposiţiunei Cuibul e în trunchiul unei bětrâne salce adusă de lângă Tisa din Rudolfsdorf. Trunchiul e retezat cu firezul şi se poate vedè în el cuibul cu imens de numěroşi vespi preparaţi în tocmai şi aşedaţi ca şi când ar fi vii. -- Nu-i bine aşa. Vespii ar trebui sĕ fie vii şi . . . . . sĕ gratifice cu acul pe toţi arangiatorii millenarelor bazaconii.

Armeni în Budapesta. Alaltăeri capitala ungară a avut nişte oaspeţi foarte interesanţi; o societate de armeni refugiaţi din Erzerum în calea din Constantinopol spre Viena s'a oprit puţin sĕ vadă şi ei Budapesta. Erau cam cincisprędece inşi, toţi armeni siliţi sĕ fugă din patria lor din causa crudimei mohamedanilor. Stăpânii abia tradau în câtva, că sunt oameni asiatici, dar' îmbrăcămintea celedilor spunea din departe, că acopere corpuri străine de bětrâna Europa. Întreagă societatea refugiaţilor merge la Londra, la puternicii protectori ai armenilor.

Rectificare. În articolul „Jos cu masca" publicat eri s'a strecurat o greşeală de tipariu care alterează sensul, şi pe carea ţinem a o îndreptă. Anume pasagiul ultim, rêndul 4—5 sĕ se cetiască: „dar' numai atunci nu, când cineva *nu* scrie cu tendinţa" . . .

Mişelie jidovească. Abia s'a împlinit o lună de când legea jidoviască s'a primit ca religiune îndreptăţită în stat şi eată că jidovii şi şi arată cunoscuta lor neruşinare. În dilele trecute nişte jidani într'un hotel din Alba-regală atâta s'au înferbîntat de vin, de căsătoria civilă şi de recepţiunea jidoviască, în cât s'au apucat se batjocoriască religiunea catolică. S'au apucat adecă dumnialor şi — după cum scrie o foaie maghiară — au demandat ţiganilor sĕ le tragă nişte cântece bisericeşti ca: *„Creştini plângeţi"* şi *„Când păstorii 'n Vifleim"*. Cântecele acestea le-au schimbat apoi în o batjocură formală asupra creştinilor. Numiţii jidovi sunt: un anumit Braun şi Kovács, jidov trecut prin botezul de 5 piţule. — Scandal şi ruşine, dar' trăim în e r a j u d a i c ă!

Diariu nou. *„Epoca"* este titlul unui nou diariu ce s'a întemeiat la Bucureşti, cu program conservativ. Numĕrul prim se presintă foarte bine. Articolii ei sunt lipsiţi de coloritul patimei, a acestei urite boale, ce atât de mult bântuie prin coloanele diarelor fraţilor nostri de dincolo. Numai apoi sĕ-si manţină promisa objectivitate şi seriositate şi pentru mai departe, — despre ce de feliu n'avem motiv sĕ dubităm.

Mai nou.

Viena în ferbere.

Din *Viena* am primit adi dimineaţă următoarele ştiri cu datul de 13 ale curintei:

Poporaţiunea toată este într'o ferbere estraordinară, cum nu s'a mai pomenit de la anul 1848 încoaci. Disolvarea representanţei comunale şi evenimentele ce se petrecură pe strădi formează pretutindenea cel mai înverşunat object al discusiunei. Liniştea abia cătră seară s'a putut restitui, mai ales printr'o ploaia mânecoasă. S'au făcut mai multe arestări. Pe timpul decurgerei alegerei de primariu poliţia a oprit ori-ce convenire pe strădile în giurul primăriei. Antisemiţii au întrat deci în localurile publice învecinate, mai ales în restauraţiunea „Zum Stadthaus" unde mişcarea a fost atât de vehementă, in cât poliţia a trebuit sĕ intrevină şi cu putere brachială sĕ golească localurile. Scoasă de-aici, mulţimea s'a postat în parcul primăriei şi pe zidurile teatrului de curte; poliţia a alungat şi de aci mulţimea ce constă din deci de mii de oameni, carea apoi şi-a luat calea drept spre palatul parlamentar. Ajunşi aici, unii dintrĕ înverşunaţi au dat năvală asupra gardului, alţii în mod demonstrativ au plecat spre Burg (reşedinţa împĕratului), dar' poliţia i-a eşit în cale şi a împedecat'o de a întrá. În curtea Burgului mulţimea strigă mereu: „Hoch Lueger! Jos cu Badeni! Jos cu administraţiunea polăcească!" Straja de la poarta Burgului erá compusă din vênĕtori tirolezi; comandantul ei, un căpitan, numai de cât s'a pus în conţelegere cu straja din *curtea* Burgului şi ambele străji împreunate s'au constituit într'un grup de apĕrare, înplântând baionete în puşti, şi luând în apĕrare întrarea esternă şi internă a Burgului. Numai cu ajutoriul baionetelor au împedecat întrarea mulţimei în încăperile monarchului.

Posta Redacţiunei.

Dlui S. M. Rempog. Fie-care jurnal dispune de spaţiul sĕu cum poate. Noi nu ne luăm după cele străine, căci nu redactăm cu foarfecele, ci în loc de a umplè foaia cu cifre care pe unul-doi îi interesează, ear' pe 100 nu, preferim a dá ceva de cetit. — Casul cu preotul Dvoastră este necredibil, căci nici legea nici matriculantul nu admit aşa ceva, ci va fi cu totului tot alta, ce obvine şi la alt preot; deci nu e de publicat.

Dlui E. A. în Ighiu. Am primit. Se va publică.

Dlui P. I. în Cernăuţi. Ţi-se trimite — pe responsabilitatea mea, până te reîntorci. Salut cunoscuţilor. A.

Dlui V. B. preot, Kétegyháza. Foaia ţi-se trimite regulat, numerii reclamaţi ţi-s'au spedat. Nu restez cu nimica.

Posta administraţiunei.

V. Domşa în Torac. Toţi comercianţii cumpĕră cucuruz cu preţul arĕtat, şi care e în diua când se aduce marfa la piaţă.

Dlui Dr. I. M. Mehadia. Losurile Dtale nu s'au tras.

Dlui Andr. G., preot Sărafalva. Nu s'a tras încă losul Dtale.

Dlui G. R. Berecuţa. Nu s'a tras nici un los.

Învitare de abonament

la

DREPTATEA

Cu ḑiua de 30 Septembre a. c. stilul nostru, espiră abonamentele pe al III cuartal şi cele făcute pe luna Septembre.

Rugăm şi invităm pe dnii abonaţi sĕ grăbiască cu renoirea abonamentelor, ca astfeliu sĕ remânem în curent cu espediţia foii.

Abonamentele se fac mai uşor prin mandate postale.

PREŢUL:

pe 1/4 de an fl. 2.50

pe 1 lună 85 cr.

Rugăm a se scrie curat şi legibil numele abonentului, locuinţa şi posta ultimă, eventual sĕ se lipească pe mandatul postal adresa tipărită sub carea li-se trimite „Dreptatea."

Cu stimă

Administraţia foii „Dreptatea."

Bursa de Budapesta din 13 Novembre 1895.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 . (sc. de d.)	5%	123.50
„ „ „ „ 10.000 . . . . „	4%	—.—
„ „ coroane ung. . . . . . „	4%	99.50
Obl. căilor fer. orient. 1876 . . . „	5%	125.75
„ „ „ de stat, 1889, aur. „	4½	129.—
„ „ „ „ „ „ arg. „	4½	101.75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc. . . .		140.50
„ „ „ „ „ „ 50 „ „		140.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. . (sc. de d.)	4½%	100.75
„ „ „ „ croate . . . „	4½%	102.50
Bonuri rur. ung. . . . . „	4%	96.25
„ „ croate . . . . „	4%	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	143.75
„ hipot. croate, 100	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100		—.—
Datoria de stat. com., hărtiă, Mai-Oct. . . .	4²/10	98.75
„ „ „ „ „ Febr.-Aug. .	4²/10%	98.75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul. . . .	4²/10%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Nov. . . .	4²/10%	98.50
Renta de aur austr. (sc. de d)	4%	122.50
„ in coroane		98.50
Datoria de stat austr. 1854. 250 fl.	4%	149.—
„ „ „ „ 1860. 500 „	5%	147.50
„ „ „ „ 1860. 100 „	5%	158.25
„ „ „ „ 1864. 100 „		198.—
„ „ „ „ 1864. 50 „		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	100.15

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	170.—
„ pe acţii Budapestană 100	129.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	98.—
„Hermes" intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumană 80	126.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu	435.75
„ „ „ pe acţii Budast. 50	55.—
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Iuliu	351.50
„ industrială I ung. 150	197.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu . .	112.50
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	116.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II emis. 15 Iuliu	241.25
„ comercială ung. pestană 500	1132.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K. . . .	—.—
„ „ „ „ „ 15 Iuliu	259.—
„ austro-ungară 600	1000.—
„ „Unio" 200	—.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.95
„ „ „ „ verig.	5.93
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.92
„ de 20 franci	9.93
20 marce	12.25
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	—.—
100 marce germ. în papir	61.25
„ „ „ de bancă pr. 31 Iuniu . . .	—.—

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	174.50
Sorţuri din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorturi reun. „Jó-sziv" 2	3.30
„ „ „ (st. austr.) 5	3.50
„ crucea roşie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12.50
Obligaţiunile basilicei 5	9.75
„ „ (st. austr.)	10.25
„ crucea roşie italian. 25 liro . . .	12.75
„ „ „ „ (st. austr.) . .	13.—
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roşie austr. 10	19.—
Sorţi Pálffy 40	59.20

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ 5%	100.76
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	101.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	100.50
„ de credit ardeleană 5%	101.—
„ „ „ „ 4½% 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4½% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.25
„ „ „ „ „ 5½%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4½% em. VI. . .	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5%, 31.3 ani	—.—
„ „ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III emis 5%	102.25
„ „ „ „ IV emis. 4½%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ 4½%	99.50
Imprumut. băncii ung. hipotec. 4%	123.50
Obl. c. fr. bulg. 6%	122.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr. 3%	40.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.) . 3%	40.75
„ soc. p. reg. Temeş-Bega 5%	140.—

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 13 Novembre 1895.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chil. per 100 chil. .	5.85—5.90
Grâu, greutatea cualit. 79 chil. per 100 chil. .	5.90—5.95
Secară, greutatea cualit. per 100 chil. .	4.60—4.70
Orz, greutatea cualit. per 100 chil. .	6.00—6.10
Ovĕs, venturat per 100 chil.	6.40—6.50
Cucuruz, nou per 100 chil.	5.70—5.75

Têrgul de producte pe termin.

Grâu Sept.-Oct. . . . în bani per 100 kgr.	6.69	şi	6.71
Grâu la Mart.-Apr. . „ „ „ „ „	7.05	şi	7.06
Grâu Maiu-Iuniu . . „ „ „ „ „	—.—	şi	—.—
Sĕcară la Sept.-Oct. . „ „ „ „ „	5.06	şi	5.07
Porumb Maiu-Iuniu . „ „ „ „ „	6.13	şi	5.15
Porumb Iul.-Aug. . . „ „ „ „ „	5.07	şi	5.09
Porumb Aug.-Sept. . „ „ „ „ „	5.08	şi	5.10
Ovĕs la Sept.-Oct. . . „ „ „ „ „	5.87	şi	5.89
Ovĕs la Mart.-April . „ „ „ „ „	—.—	şi	—.—
Rapiţă Aug.-Sept. . . „ „ „ „ „	9.45	şi	9.50

Têrgul de producte din Budapesta.

(Preţurile de la 13 Novembre 1895.)

Specia	Cualitatea	Preţul per 100 kgr. de la	până	Cualitatea	Preţul per 100 kgr. de la	până
Grâu Bănăţan vechiu . . .	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bănăţan „ . . .	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bănăţan „ . . .	78	6.60	6.65	79	6.70	6.75
Grâu Bănăţan „ . . .	80	6.75	6.80	81	—.—	—.—
Grâu de la Tisa „ . . .	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Tisa „ . . .	76	—.—	—.—	77	6.55	6.60
Grâu de la Tisa „ . . .	78	6.75	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Tisa „ . . .	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu Bpestan „ reserv .	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bpestan „ „ .	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bpestan „ „ .	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu Bpestan „ „ .	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de la Alba „ . . .	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Alba „ . . .	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu de la Alba „ . . .	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Alba „ . . .	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de Bacica „ . . .	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de Bacica „ . . .	76	—.—	—.—	77	6.60	6.65
Grâu de Bacica „ . . .	78	6.70	6.75	79	6.80	6.85
Grâu de Bacica „ . . .	80	6.85	6.90	81	—.—	—.—
Secară nouă, pr. . .	70—72	5.05	5.10	—	—	—
Orz nou	60—62	—.—	—.—	de nutreţiu		
Orz nou	62—64	—.—	—.—	de vinars		
Orz nou	64—66	—.—	—.—	de bere		
Ovĕs vechiu	39—41	6.85	7.20	—	—	—
Ovĕs nou	39—41	—.—	—.—	—	—	—
Porumb vechiu	75	5.05	5.10	străin		
Porumb nou	73	4.75	4.80	—	—	—
Porumb vechiu	—	—.—	—.—	Bănăţan		
Porumb nou	—	—.—	—.—	—	—	—
Rapiţă nouă	—	—.—	—.—	Bănăţan		
Hirişcă vechiă	—	—.—	—.—	—	—	—

Têrgul de producte diverse.

(Preţul per 100 kilograme.)

Specia	Cursul Bani	Marfa
Semênţă de trifoiu luţernă ung. nouă . .	52.—	56.—
Semênţă de trifoiu roşiă nouă	62.—	67.—
Oleiu de morcovi duplu rafinat	28.—	29.—
Turte de oleiu Rapiţă	5.—	5.25
Unsoare de porc, pestană	48.—	48.50
Unsoare de porc din provincia	—.—	—.—
Clisă nouă, uscată la aer, 1-a	—.—	—.—
Clisă de masă, 4 rude	43.50	44.—
Clisă de masă, 3 rude	46.50	47.—
Clisă afumată	48.50	49.—
Seu semburos	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, cual. uscit. .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 100 drb . . .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 85 drb . . .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, drb . . .	—.—	—.—
cu termin per 500kgr. în saci, 100 drb .	10.75	11.25
cu termin per 500 kgr. în saci. .	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb .	16.25	16.70
cu termin per 500 kgr. în saci, .	9.75	10.—
cu termin per 500 kgr. în saci, 100 drb .	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb .	16.25	16.50
Lecuar de prune slavon	11.50	12.50
Lecuar de prune sêrbesc	10.50	11.—
cu termin slavon	13.75	14.—
cu termin sêrbesc	12.75	13.—
Miere brută	—.—	—.—
Miere galbină, destilată	32.—	33.—
Ceară din Rosenau	152.—	155.—
Ceară slavonă	—.—	—.—

Bursa din Bucuresci 1 Nov. 1895.

Efecte	Dobêndă	Scadenţa cupoanelor	Oferite cu bani gata
Împrumuturi de stat Române			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct.	101¼
„ amortisabilă	5%	Apr.—Oct.	98
„ „ din 1892	5%	Ian. Iuliu	97¼
„ „ „ 1893	5%	Ian. Iuliu	97
„ „ 32½ mil.	4%	Ian. Iuliu	83¼
„ „ 50 mil. .	4%	Ian. Iuliu	84¾
„ „ 274 mil.	4%	Ian. Iuliu	85
„ „ 45 mil.	4%	Ian. Iuliu	85
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung . . .	5%	Ian. Iuliu	—
Obl. de Stat (conv. rur.) . .	6%	Maiu Noemb.	101
„ casei pens. a 300 lei .	10	Maiu Noemb.	278
Împrumuturi de oraşe			
Obl. ale com. Bucureşci 1893	5%	Ian. Iuliu	90
„ „ „ „ 1884	5%	Maiu Noemb.	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	Maiu Noemb.	88
Împrumuturi de societăţi			
Scris. func. rur.	5%	Ian. Iuliu	90¼
„ „ urb. Bucureşci .	7%	Ian. Iuliu	—
„ „ „ „ . .	6%	Ian. Iuliu	101
„ „ „ „ . .	5%	Ian. Iuliu	85¼
„ „ „ Iaşi	5%	Ian. Iuliu	77¼
Obl. soc. de basalt	6%	Ian. Iuliu	—

S'a tipărit în tipografia Heinrich Uhrmann în Timişoara.